

Verkondiging 19 mei 2024, De Schutse, Uithoorn

PINKSTEREN, FEEST VAN VOEDSEL EN VREDE

ds. Sibilla Verhagen

Lezing uit Handelingen 1 vers 4-14 en 2 vers 1-14

Geliefden van onze Heer, geliefden in de Geest,

Vandaag vieren we een oogstfeest. Oogst is het resultaat van je werk of van een andere inspanning. Een oogstfeest in een samenleving met vooral landbouw en akkerbouw is die oogst voedsel. Als er voldoende voedsel is voor iedereen tot aan de volgende oogst, dan is er vreugde. Vreugde is vrede in een uitbundige vorm. Een oogstfeest is een feest van vrede en voedsel. In die zin is een oogstfeest niet anders dan een ander feest. Want op elk feest wil je vrede en voedsel, of je nu een verjaardag viert of een bruiloft. Bij feest wil je vrede en voedsel en dat op een uitgebreide manier. Dus bij feest wordt de vrede uitgebreid tot vrolijkheid, in muziek en dans en felicitaties en een versierde zaal en mooie kleren en hoerageroep. En het voedsel wordt bij feest verheven van een boterham tot taart of een diner, en het water wordt bij feest verhoogd tot wijn of limonade. Pinksteren is een oogstfeest is en dat is een feest van vrede en voedsel.

Als je zaait, doe je iets. Maar daarna moet je wachten. Beetje water geven. Voor het zaaien heb je ook wat gedaan, de grond klaargemaakt of het substraat neergelegd. Als je zaait doe je iets, maar daarna moet je wachten. Heel af en toe doe je nog iets, de plant opbinden of zo. Maar de meeste tijd doe je niets en ondertussen groeit en bloeit de plant. Die plant groeit zo zelf, zonder jou, buiten jou om, dat groeien gebeurt zonder dat jij verder iets doet.

Ook de leerlingen van Jezus wachten. Met Jezus is het in gang gezet. In zijn leven heeft Jezus gezaaid met woorden en wonderen, met zichzelf. In zijn opstanding was Jezus de eerste van de oogst. Als er een eerste is, volgt er meer. Op dat meer wachten de leerlingen. Ze zijn naar Jeruzalem gegaan. Samen met nog zo'n honderd mensen wachten ze. Af en toe doen ze iets, ze bidden. Maar tussendoor wachten ze. Dan, op die morgen van het Oogstfeest, het Pinksterfeest, is de rest van de oogst daar. Buiten hen om is de Geest bij hen gekomen. God oogst Jezus' volgelingen en zij oogsten God.

Op het Pinksterfeest vierde men in het oude Israël het einde van de tarweoogst, dus na de eersteling waarmee het begonnen was, is de hele oogst dan binnen gehaald. Daarnaast vierde men op het Pinksterfeest ook de gave van Gods verbond en de thora bij de Sinaï. Men vierde dus de gaven van voedsel en vrede. Tarwe is voedsel. Met God verbonden zijn en de thora als leefregel voor het goede leven, dat geeft vrede. In het evangelie naar Johannes zegt Jezus' bij zijn afscheid van de leerlingen: vrede zij jullie! En nogmaals zegt hij dat en dan, 'vrede zij jullie' en blaast hij de over de leerlingen heen en ontvangen zij de heilige Geest. De Geest die hen met God verbindt, de Geest die hen de weg van het goede leven wijst. Pinksteren is een feest van voedsel en vrede.

In het boek Handelingen komt de Geest keer op keer. We hebben zonet alleen over de eerste keer gelezen. Maar als je verder leest houdt dat Pinksterfeest in Handelingen niet op. In dat huis in Jeruzalem zijn het de eerste honderdtwintig mensen. Maar keer op keer komt de Geest, in steeds meer mensen, de oogst wordt telkens groter. Het gaat van Jeruzalem naar Judea en verder naar Samaria en nog verder richting het uiteinden van de aarde. De oogst wordt steeds groter, de grond voor deze oogst raakt nooit uitgeput.

Het Pinksterfeest is een oogstfeest. Een feest van voedsel en vrede. Oogst is het resultaat van ons werk of van onze inspanning. Wat oogsten wij? Wat oogst je als leraar voor de klas: oogst je voedsel en vrede? Heb aan voedsel en vrede voor je leerlingen en je collega's en jezelf bijgedragen? Wat oogst je als ambtenaar? Voedsel en vrede voor de burgers van Uithoorn en Nederland of de rest van de wereld? Wat oogst je als werknemer of werkgever: heb je voedsel en vrede geoogst? Wat oogst je als wetenschapper? Span je je in voor voedsel en vrede?

Geliefden in de Geest, wij hoeven niets meer dan voedsel en vrede te oogsten. Overal waar we meer willen, gaat het vroeg of laat mis. Wij hoeven niets anders dan voedsel en vrede te oogsten. Overal waar we ons door andere verlangens laten leiden gaat dit ten koste van onze inspanning voor voedsel en vrede. Die andere verlangens, we kunnen niet ontkennen dat we ze hebben: verlangens naar macht of naar succes en eer of verlangen naar nog meer winst in geld of winst in simpelweg het spel of het verlangen naar aanzien en bewondering - we kunnen niet ontkennen dat we ze hebben. Maar we hoeven alleen voedsel en vrede te oogsten, dat is genoeg, dat is echt voldoende.

Dat is ook eigenlijk al moeilijk genoeg. Voor voedsel en vrede is veel nodig, het is er niet zomaar. En voedsel en vrede is ook eigenlijk best veel. Het treft ook gezondheid. Met voldoende en gezond voedsel komen we een eind voor onze gezondheid. Maar daarmee is ziekte niet uitgebannen. Dus komt het aan op ons eigen hart. Vrede met de grenzen van ons bestaan, vinden we die? Vrede met de grenzen van ons bestaan maakt ziekte dragelijker dan de zoveelste ingreep. Hoewel het natuurlijk zo blijft dat genezing zonder al te veel lijden vrede tot vreugde maakt.

Geliefden in de Geest, wij hoeven niets meer dan voedsel en vrede te oogsten, dat is al heel veel. Onze inspanning hoeft voor niets anders te zijn dan voor voedsel en vrede. Hoewel ze in het huidige Israël en Palestina dit natuurlijk ook willen. Zowel Israël als Palestina wil voedsel en vrede. Maar tegen de Pinkstergeest in wil een deel die vrede en dat voedsel alleen niet voor allemaal, voor alle volken, voor beide volken, voor alle inwoners op die ene plek. De strijders van Hamas wilden wellicht nog wel vrede en voedsel voor het eigen volk, maar oogsten het tegendeel, ze oogsten honger en oorlog. De Israëlische regering en allen die hen steunen willen wel vrede en voedsel voor het eigen volk, maar oogsten het tegendeel. Nou ja, voedsel hebben ze nog wel, maar vrede, oh die vrede is in elke huiskamer in Israël verdwenen. Laten we bidden en wachten tot de Geest daar opnieuw komt, daar in Jeruzalem, in Judea en Samaria en verder en verder...

...tot aan, hier bij ons. Want de grond voor de oogst van Pinksteren raakt nooit uitgeput. Die grond is overal en vlakbij. Waar zaai je voor, wat oogst je? Vier het als dat vrede en voedsel is! Bekeer je als dit niet zo is!

Waar zaai je voor, wat oogst je? Als je muziek maakt, als je zingt, als je dirigeert, dan zou dat best eens die uitgebreide vrede kunnen zijn: de vrolijkheid, de vreugde. Of het is de vrede in verstilde zin, als we onze verlangens en verdriet bezingen.

Waar zaai je voor, wat oogst je? Misschien ga je wel wenend langs de akker. Als je einde hier op aarde dichtbij lijkt te zijn en het leven moeizaam gaat. Als je mobiliteit is afgenomen, het contact met je geliefden geëindigd of gehavend is, want zij zijn er niet meer of zijn niet meer wie ze waren. Vindt dan nog maar 's de vrede. Dan is het wachten en bidden. Maar, met de woorden van Psalm 126: 'Wie eenmaal hier met tranen zaait, zal juichen als hij eenmaal maait. Al ga je wenend langs de akker, God roept het gezaaide wakker', want: daar komt de Geest. Daar komt de Geest, de Geest voor alle volken, voor alle talen, voor overal, de Geest van het feest van voedsel en vrede.

Amen

Lied 701 Zij zit als een vogel